

tudi obširen popis Slomškovega življenja. Nobena dobra šola in hiša naj ne bo brez te zlate knjige.

„Wörterammlung und Regeln zur deutschen Rechtschreibung“. Zusammengestellt von Fr. Gerkmann. Tukaj je na eni poli vse, kar morajo učenci glavnih šol v kratkem vediti o nemškem pravopisu. Ta spis je prav marljivo sestavljen in bo koristil posebno slovensko - nemškim šolam, kjer si morajo učenci veliko nemških besed za pisanje zapomniti. Naprodaj je to delce v J. R. Milicevi tiskarnici za 5 kr.

„T o r b i c i“

moram nekaj in sicer to le po telegrafu v Zagreb poslati: Pesmica, ki si jo ti, „Torbica!“ zadnjič v svojem 2. listu na terg prinesla pod imenom: „Moj dom“, je ukradena in z dušo in s telesom uzmana iz Praprotnikove zbirke: „Pesmi cerkvene in druge“. V Ljubljani 1856, str. 71. — Tat v mlinu ti je znan; primi ga, in izroči ga slovstveni sodnii; sama pa tudi za naprej bolje čuvaj, da ukradenega blaga ne boš kupovala!

„Tovari!“

Novice.

Iz celjske okolice. Potovaje po šolskem svetu nabral sem nekaj medu, pa tudi pelina, kar izročim tukaj „Tovarševi“ torbici. Pri šolskih skušnjah sem tu pa tam vidil in slišal marsikaj lepega, pa tudi, se vé, da dovolj nevkretnega. Pri sv. B. se je zbralo k šolskemu spraševanju mnogo poslušavcev, kateri so veselo poslušali mične vprašanja in odgovore. Vidilo se je, da so se učenci tudi učili sadje in vino pridelovati. Blagi g. župnik T. C. so že prejšnje leta odmerili kosček prostora v vinogradu za drevesnico; ker pa je bila ta drevesnica zdaj že pretesna, dal je šoli neki drugi dobotnik še večji prostor za njo. — Vselej sem veselo popotoval po svojih domačih krajih, pa ravno zdaj sem naletel na marsikaj, kar mi ni bilo po volji. Namesto lepega domačega pozdrava: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ sem čul pri učencih: „Kot moren! — kis te hond“ i. t. d. Menim, da bi učitelji po slovenskih krajih lahko odpravili take in enake nerodnosti, če bi jim bila domača reč kaj pri sercu. V neki šoli vidil sem v zapisniku imena: Janschekowitsch, Pugsitsch, Sellinschegg, Blatnigg; koga bi vendar to ne bodlo v oči! Nekteri učitelji še vedno menijo, da kažejo veliko učenost, če navadijo učence kakih 30 — 40 besed po nemški „abendrati“, „abvandlati“ i. t. d. Pa, kako bi bilo mogoče, da bi bilo drugače, če nekteri učitelji sami ne znajo slovenski in tudi znati nočejo, ker namest slovenskih časnikov vidiš pri njih pogosto „Mussestunden“ i. t. d. — Umerli so že pred več časom verli ptujski dekan, ki so bili pravi oče domače šolske mladine. Po grenki zgubi

mitega Slomška smo zgubili tukajšnji Slovenci desno — po odhodu preč. dr. J. Vošnjaka pa levo oko za šolstvo. Dobri nebeski oče pa nam je dal drugo luč po preč. dr. L. Vogrinu, ki nam zopet prijazno razsvitljuje domače šole. — „Uzajemna slovnica“ našega učnega Marjarja nam je zelo všeč; treba nam je je, kakor ptici perut, da se vzdignemo čez hrib in plan in se v književnosti združujemo s svojimi daljnimi brati. Prav bi bilo, če bi se rodil po teh mislih še kak časnik, da bi rosil to slovnisko seme. — Željno že pričakujemo „Drobtinic“. Škoda neizrečena bi bila, ako bi umerle, kakor so umerli oče njih! *) — Verli skladatelj g. J. Mikložič v Mariboru dal je na svitlo svojo slovensko mašo; to je zopet lepa cvetica na domačem vertu. Slovenski učitelji, nikar je ne zanemarjajte! Nadjamo se, da nas bodo tudi še drugi skladavci razveselili z enakimi deli, ter ne bodo zapirali svojih znanost. — Zdaj pa naj č. bravcem „Novic“ in nekterim svojim sodnikom še nekaj nekoliko razložim. V 46. listu lan. „Novic“ piše neki g. dopisnik to le: „Namenil sem se Vam kaj dopisati; pa mi zelo težko (?) spod rok gre, ker se pri nas malo takega zgodi, da bi bilo vredno (!) svetu naznaniti. Narod še se ziblje terdno v naročji Morfeja; (oho! ali vendar . . . čanje poznajo Morfeja?) a kdor pozná okoliščine, (ovi g. dopisnik gotovo ne) se temu ne bode čudil. Može, kterih sveta dolžnost (—) bi bila prosto ljudstvo podučevati (ali more g. dopisnik spričati, da se pri nas prosto ljudstvo prav ne podučuje?) in njegova ustavna prava čuvati, raje nemškutarijo, kakor se godi to tudi drugod. (Lažljivo! V naši cerkvi se pridiguje čisto po slovenski; v šoli pa se ravna na tanko po postavah in se prizadeva, da je šola pravo narodna ognjišče. Lepo šolsko poslopje kaže le domorodne . . . čane; nemškutarije tu še ni bilo, in ako Bog dá, se nam tudi ne bode vgnjezdila.) Poprejšnji učitelj bil je izversten mož v vsacem obziru (—) in gotovo je eden prvih (—) v labudski vladikavini; (Mislim, da g. dopisnik ni pedagog, ampak le kak dijak, ki je daleč od tod domá in torej ne more prav vediti.) al mnogim je za petje več mar, kot za dobro podučevanje in izrejo svojih otrok, ter pripravili so ga, da nas je zapustil, in sedanji“ i. t. d. (Vse to kaže, da to mene zadeva in zaničuje. Bolje bi bilo, ko bi g. dopisnik pero za kaj boljega rabil, kakor da bi trobil po svetu pustne kvante o rečeh, ki jih ne pozná. Ako bi tacih besed konec ne bilo, bi si . . . ški može svoje čast po drugi poti popravljali. Merda bo kdo rekel: „Kedar mačku na rep stopiš, se oglasi.“ Tudi jaz sem se oglasil, ker mi gre za mojo čast.

Vlasténski.

Iz savinske doline. Zopet se je novo leto začelo, in treba bo marljivo sejati, da bomo konec leta obilno želi. „Žetev, da se Bogu smili!“ bo zdihnil marsikteri tukajšnjih učiteljev. Bomo pač beračili, kakor vlani“. Zalibože! da je to gola resnica. O dohodkih učiteljskih molčim; pri zadovoljnosti in varčnosti se že rije; pa podučitelji, ti so reve. Nekteri ima 48 gold. letnega plačila; s tim naj se deloma živi, obleko kupuje in vse, kar je potreba. Ali je to v sedanjem času mogoče? Za to plačilo mora biti tudi orglar; plačilo za orglanje pa učitelj sam spravi; ali je to pravično? Mislimo, da tisti, ki dela,

*) Beri današnji književnik!

če ne vse, saj vendar nekaj zasluži. Nadjamo se, da bodo moške, ki o tem kaj govoriti morejo, to reč kmali pre naredili. — Še nekaj: V Št. Pavlu pri Preboldi je umerl star učitelj, ki je 42 let na tisti šoli pridno delal. Postal je potem ondašnji podučitelj začasni učitelj. Potem je bil drugi do zdaj v glavni šoli v Mariboru začasni učitelj na imenovano šolo za terdno postavljen. Ljudje v tej fari pa novega učitelja nikakor nočejo. Vse hoče le poprejšnjega nazaj. Že so jih preč. g. braslovški dekan o tej reči podučevali; pa vse je bob v steno. Celó v cerkvi se je nekdo prederznil pregovarjati. Čudne šolske homatije! Radovedni smo, kako se bojo izmotale.

Iz spodnjega Štajarja. Bratje Lavantinci, ki ste blizo preč. konzistorija, prizadenite si toliko, da bote pozvedili premembe v našem učiteljskem stanu in jih naznanjali „Tovarsu“, da nam jih bode pri-
našal, kakor Kranjcem v ljubljanski škofii. Prosimo! Bravec „Tovarsév“
v lavantinski škofii.

Iz Ljubljane. Pretečeni mesec je tukajšnji preč. knezošk. konzistorij razposlal sl. okrajnim šolskim ogledništvom 5 razpisov. Dva bolj obširna in važna ima današnji „Tovars“ v originalu; druge tri pa podamo tukaj le posnete. Št. 1818/371 (23. dec.) priporoča nemški šolski časopis „Oesterreichischer Schulbote“, kterega je „Tovars“ že v svojem 1. letošnjem listu učiteljem priporočeval, in vnema posebno mlade učitelje, da bi ne zanemarjali svoje službne omike; pri tej priložnosti se ta cenjenirazpis tudi lepo ozira na našega „Tovarsa“, ter domače učitelje prav resno spodbuja, da bi ga bolje podpirali z naročnino in s spisi. — Št. 1819/372 (21. dec.) razpisuje za to leto 6 Metelkotovih vstanovnih daril po 50 gold. za 6 učiteljev ljudskih šol na kmetih, ki se lepo vedejo in so marljivi v svojem poklicu, pa še posebno obdelujejo slovensčino in sadjorejo v šoli, ter vabi sl. okrajne šolske ogledništva, da naj mu take učitelje v svojem okraji do konec t. m. naznanijo in priporočijo. — Št. 1826/374 pa naznanja da se bo milodarna vstanova s 26 gold. 40 kr. letnih obresti, ki jo je izsluženi normalkini vodja, e. k. šolski svetovavec in častni korar, preč. gosp. Jan. N. Schlaker napravil za učiteljske vdove, — od 1. avg. 1863 do tega časa 1864 drugi vdovi podelila. Ako je tedaj kje kaka vdova, ki ne vživa nikake druge vstanove in hoče za to prositi, naj z verjetnimi spričali dokaže, da je revna, da lepo živi in da je nje mož naj manj deset let pošteno služil za učitelja malih šol na Kranjskem. Prošnje naj se oddajajo pri preč. knezošk. konzistoriju v Ljubljani do konec mesca februarja t. l.

Listnica. G. St. v R.: Prav hvaležni smo Vam za lepo ponudbo; toda, ker „Tovars“ že davno obdeluje enako reč, bi nam bilo ljubše, da bi nam kaj drugega spisali in poslali. „Tovars“ je podoben mladim ljudem, ki hrepené po novi obleki. — G. J. A. v B.: Pišite bolj na tanko, kaj želite! — Nekterim drugim g.g. dopisnikom: Prosimo, nikar ne bodite hudi na „Tovarsa“ (kakor nekteri stari, prav železni zarotniki), če vam spise kaj pre naredi in okrajša; včasih se ne more drugače zgoditi: „Tovars“ ne piše in ne briše po šolski tabli.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Millo.